

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.

Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 12700 Pres.

IOAN

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe din Transilvania și metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului eler și popor din archidieceza noastră transilvană: dar și milă de la Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos, ear' dela noi arhieresca binecuvântare.

„Nașterea ta, Christosé Dumnezeul nostru, a răsărit lumii lumina cunoștinței.”

Un eveniment mare și însemnat, un eveniment ca și care nu s'a mai ivit de la facerea lumii, evenimentul cel mai minunat al nașterii celui după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christos, ne-a intrunit și pe noi, în număr așa mare, acum, aici în casa lui Dumnezeu, iubiților mei fii sufletești, să serbăm și noi împreună cu ceilalți coreligionari ai noștri, amintirea acelu mare eveniment.

Cât de mare și de minunat este acel eveniment, și mai bine veți înțelege, iubiților, dacă vă voi aminti, că de când există lumea, nu s'a prorocit, — cu mii de ani mai înainte, — atât de mult, ca și despre ivirea evenimentului nașterii Domnului: nici-când omenii n'au așteptat mai cu mare dor și nerăbdare împlinirea vre-unei alte prorocii, ca și împlinirea profeției despre nașterea Domnului; nici-când alt eveniment nu s'a vestit lumii și prin vre-un semn minunat, precum s'a vestit nașterea Domnului prin ivirea stelei cei neobiciuite, care a condus pe Craii sau Magii de la răsărit, la Vifleem și s'a născut Domnul; nici-când nu s'a mai audțit, ca Magii sau Craii din alte țeri îndepărtate, să alerge, cu daruri, la închinăciunea unui prunc de curând născut, precum au alergat cei trei Crai de la răsărit, cu daruri, la închinăciunea Domnului; nici-când nu s'a cutremurat vre-un împărat de nașterea unui prunc nevinovat, precum s'a cutremurat atunci puternicul Irod împăratul și tot Ierusalimul cu dinsul, de nașterea pruncului din Vifleem; și nici-când nu s'a arătat atâta bucurie, la omeni pe pământ și la ingeri în ceriu, ca la nașterea Domnului, cântând: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între omeni bunăvoire*”.

Și ce alta însemneză toate acestea, iubiților, de cât că pruncul, cel cu mii de ani mai înainte prorocit de profeți, pruncul cel cu atâta dor așteptat de ingeri și de omeni, și închinat de Craii de la răsărit, n'a fost numai prunc ca alți prunci; ci El a fost trimisul lui Dumnezeu, a fost *Mesia* cel promis de Dumnezeu, a fost unul născut Fiul lui Dumnezeu Domnul nostru Iisus Christos, „carele pentru noi omenii și a noastră mântuire s'a pogorât din ceriu, s'a întrupat de la Duhul sfânt și din pururea feciôră Maria și s'a făcut om”.

Mari și minunate lucruri acestea, cari toate s'au făcut, iubiților, numai pentru-că preabunul Dumnezeu, în nemărginita sa iubire de omeni, nu

s'a îndestulat că a făcut lumea această cu toate ale ei, pământul cu toate bunurile lui, și ceriul cu totă strălucirea lui, pentru noi omenii; nu s'a îndestulat că pe noi omenii ne-a făcut de cea mai alasă făptură, dintră toate ființele sale, dându-ne stăpânirea preste toate dîcînd: „*creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul*”; nu s'a îndestulat prea bunul Dumnezeu numai cu atâta, ci după căderea omului în păcat și în amara robie, și după înstrămarea lui de la Dumnezeu părintele seu, și prin această de la binele și fericirea sa: pentru rentôrcerea și apropierea lui de Dumnezeu a trimis în lume, mai întâiu proroci și vestitori, făcînd semne și minuni, ear' „*cînd a sosit plinirea vremii*” a trimis chiar și pe unul născut Fiul seu Domn și Mântuitorul nostru Iisus Christos, ca să mântuie pe om de păcat și de urmările lui, apropiindu-l earăși de Dumnezeu părintele seu, și așa ridicându-l earăși la starea fericirii cei dintâi.

Iată dar', iubiților, cum s'a descoperit taina cea din veci ascunsă și de ingeri neștiută: și cum s'au împlinit profețiile, iată, pentru ce a zis ingerul Domnului cătră păstorii din jurul Vifleemului, cînd s'a născut Domnul: „*iată vestesc vouă bucurie mare, că s'a născut vouă astăzi Mântuitorul, carele este Christos Domnul*”; iată pentru ce s'au bucurat ingerii în ceriu și omenii pe pământ; iată de ce ne bucurăm și noi toți, mari și mici, bogăți și săraci, de nașterea Domnului.

Și într'adevăr, cum nu ne-am bucura vîdînd câte bunătăți ni-a făcut nouă Dumnezeu; cum nu ne-am bucura vîdînd că numai pentru noi a trimis în lume chiar și pe unul născut Fiul seu, căci el n'avea nici o lipsă de această; cum nu ne-am bucura cînd istoria ne spune cât de tristă și durerosă era viața și starea noastră a omenilor înainte de venirea Domnului, cînd cei slabi erau robi celor tari, cînd cei tari vindeau pe robii lor cum se vînd azi dobitocele: cum nu ne-am bucura știind că dacă n'ar fi venit Domnul din ceriu pe pământ, noi și astăzi am fi în osînda robiei păcatului și a întunerecului; noi nici astăzi n'am cunoște pe adevăratul Dumnezeu, părintele nostru, nici astăzi n'am cunoște sublima noastră chiamare, de a ne perfecționa, deservîși tot mai mult, după cuvîntul sf. evanghelii: „*fiți deseversiți, precum este și tatăl nostru cel din ceriuri*”; și a ne tot mai apropia de Dumnezeu, părintele nostru, și așa nici astăzi n'am nisui la binele și fericirea pentru cari suntem făcuți.

Prin venirea Domnului însă s'a delăturat osînda păcatului și a întunerecului, și așa din robi, cum eram mai înainte, am devenit fii și moșteni ai lui Dumnezeu, precum ne spune și sf. Apostol cetit astăzi: „*de acum nu mai sunteți robi, ci fii, ear' de sunteți fii și moștenitori sunteți ai lui Dumnezeu, prin Iisus Christos*”. Astfel ni-s'a deschis earăși calea la binele posibil, în această viață, și la fericirea cea vecinică, în viața viitoare.

Ce învățături mari și frumoase acestea, iubiților, cum ne arată ele

nemărginita iubire a lui Dumnezeu spre noi; cum ne spun ele, că prea bunul Dumnezeu a făcut totul pentru binele și fericirea noastră; dar tot asemenea ne mai spun și că binele și fericirea le putem ajunge numai stînd pururea în legătură cu Dumnezeu, ascultînd și urmînd sîntele lui învățături, precum ascultă și urmază toți fiii cei buni învățăturile vrednicilor lor părinți, apoi conlucrînd și noi la înaintarea noastră, rugînd pe bunul Dumnezeu, ca *El* să facă numai ceea-ce n'am puté noi face. Ear' pentru-ca noi să conlucrăm cât mai înțelepțeste, la binele și fericirea noastră, făcînd numai cele bune și folositoare, ferindu-ne de cele rele și păgubitoare, Domnul nostru Iisus Christos ni-a mai adus din ceriu și lumina cunoștinții, pe care ni-o intonează atât de mult și troparul acestor serbători, prin cuvintele: „*Nașterea ta Christosé Dumnezeul nostru, a răsărit lumii lumina cunoștinții*”.

Ce dar mare este acea lumină a cunoștinții, veți înțelege și mai bine, iubiților, dacă vă voi mai spune, că tot ce vedem în lume, frumos, admirabil, măreț și folositor, este făcut și produs prin acea lumină. Ea este care luminează mintea omenilor, și prin care înainteză și se ridică familiile și națiunile, tot la mai multa vață, bunăstare și onóre; și tot ea este, care ajută pe omeni la binele vremelnic și la fericirea cea vecinică.

Precum vedeți, iubiților, Domnul nostru Iisus Christos nu ni-a adus bunuri materiale, de cari este plin pământul, nu ni-a adus ceea-ce este pe pământ; ci ni-a adus ceea-ce nu era, ni-a adus pe lângă mîntuire și lumina cunoștinții, ca să ne învețe cum să știm folosii mai bine bunurile pămîntești, cu cari ne-a binecuvîntat Dumnezeu.

De aici și provine că omenii cei mai cu multă lumină a cunoștinții, sunt în stare mai bună și mai mulțămitoare, mai binecuvîntați de Dumnezeu; ear' cei fără de acea lumină în stare mai rea, și mai slabă și mai nemulțămitoare.

De unde urmază, că dacă voim să ajungem și noi sorțe și stare tot mai bună, să ajungem binele și fericirea pentru cari ne-a făcut Dumnezeu, atunci să ne silim și noi, tot mai mult, a ne lumina mintea cu lumina cunoștinții, pe care ni-a adus-o nașterea Domnului, pentru-ca înzestrați cu acea lumină să conlucrăm și noi, cât mai înțelepțeste, la binele și fericirea noastră. Căci să-mi credeți, iubiților, că în ce măsură ne vom căștiga și noi acea lumină, în aceeași măsură se va îmbunătăți și sorțea noastră. Și earăși în ce măsură vom întrelăsa a ne căștiga acea lumină, se va mai tot îngreuna și sorțea noastră. Pentru-că numai prin acea lumină ne putem căștiga cele de lipsă, atît pentru viața din această lume cât și pentru fericirea din cealaltă lume.

Deci ce vă pot recomanda, și la această ocaziune, mai cu căldură, de cât să aveți pururea în vedere, că serbătorile acestea sunt nu numai

ale bucuriei, dar' și ale luminei, căci Domnul a venit în lume nu numai să ne mântuie, dar' și să ne lumineze, după cum și însuși zice: „*eu sunt lumina lumii*”, și așa să vă siliți iubiților, tot mai mult, a vă lumina și voi, precum se luminează și ceilalți compatrioți, cei tineri prin școlă, ear' cei în vîrstă prin biserică, care nu este numai loc de rugăciune, ci și de învățatură, pentru-ca înzestrați cu lumina cunoștinței de Dumnezeu să știți lucra numai cele bune și folositoare, ferindu-vă de cele rele și păgubitoare, făcînd fapte bune, ce se respălătesc cu bine, ferindu-vă de cele rele ce se respălătesc cu rău, pentru-ca așa să ajungeți și voi la stare și pozițiune tot mai bună ca și ceilalte pozițiune tot mai bună, și să simțiți tot mai multă bucurie sufletească, nu numai în aceste sîntele serbători, ci și în celelalte zile ale vieții vîștre. Amin.

Ceea-ce dorindu-vă din inimă și poftindu-vă, ca aceste sf. serbători, precum și cele apropietore ale anului nou și ale botezului Domnului, să le petreceți în pace, sănătate, mulțămire și îndestulare, și să le ajungeți întru mulți ani fericiti, cu binecuvîntare arhieresca am rămas

Sibiu, la serbătorile nașterii Domnului din 1902

Al vostru tuturor

de tot binele voituriu

Ioan Metianu m. p.,
arhiepiscop și metropolit.

Pace și iubire.

Sibiu, 5 Ianuarie n.

Cel-ce la plinirea vremii în lume a venit pentru-ca să facă regenerarea omenimei, ne apare de nou în imagine, mic, în scutece învălît, născut în iesle dobitocească, în Betleemul Iudeii, pentru a ne revoca în memorie scopul venirii sale în lume, care era, sădirea *păcii* și a *iubirii* între omeni.

Mare a fost acest eveniment, mare e deci și serbătorea pe care a introdus-o biserică creștină întru aducerea a minte a acestui eveniment.

Să o serbăm toți amăsurați importanței ce o are, aducîndu-ne a minte, că de la nașterea Mântuitorului a început omenimea a umbla pe calea adevăratei civilizațiuni, căutînd a căștiga fond moral pe sîma tuturor acțiunilor sale, și că prin nașterea Mântuitorului a primit omenimea lumina dătătoare de viață, tocmai într'o vreme cînd era perdută speranța cu deservîșire într'o îndreptare spre bine a lumii înglodată în răutate și păcat.

Evenimentul acesta însemnat a avut de urmare, că lumea întregă de atunci s'a sgduit, începînd să primescă formațiuni nouă, formațiune ne-terminată încă, și serbătorile din vîna lumii de astăzi, care tot mai mult se îndepărtază de la calea arătată de Mântuitorul lumii, de la calea adevărului și a dreptății.

Serbînd acest eveniment, serbînd nașterea lui Iisus Christos, Mântuitorul lumii, ce serbăm noi ôre?

Ideia iubirii creștinești și a păcii într-oameni de bună voie. Sărbăm egalitatea între om și om, — toți fii ai unui părinte care de sus veghiază asupra tuturor și pe toți îi ocrotește, în măsură egală, fără privire la rang ori stare materială. Sărbăm caritatea și umanitatea în cel mai desăvârșit sens al cuvântului. Tot atâtea idei deci, cari în decursul veacurilor trecute de la nașterea celui ce le-a adus în lume pentru a le sădi în inima omului, cu putere gigantică au mântuit lumea înainte pe calea progresului și a culturii.

Să ne coborâm acum în adâncul sufletului nostru și să ne examinăm, pentru a stabili, că din aceste comori trimise de sus omenimii, ce se găsește adânc înrădăcinat în internul nostru?

Dacă căutăm iubirea creștinească, vedem că la cei mai mulți dintr-unii ea există numai atunci și numai acolo, unde noi avem să o reclamăm de la alții, pe când noi nu prea facem părtași pe alții de ea, fiindcă nu ne lasă primejdioasă bôlă a egoismului.

Dacă căutăm pacea între omenii de bună voie, asemenea nu o aflăm, pentru-că preste tot nu aflăm bună voie între omeni, fiindcă interesele particulare, cari în mod fatal neconținut se ciocnesc, au tras vâl gros preste ea.

Dacă căutăm caritatea și umanitatea, nu putem să le descoperim de cât în forma rușinătoare de aservire, în năsuința de a face unelte orbe din toți aceia pe cari din motive de umanitate credem că îi ajutăm, pe când de fapt îi ruinăm și-i nimicim, pentru-că le răpim independența cugetării și le înăbușim convingerea și vocea conștiinței.

Așa suntem pôte că cei mai mulți dintr-unii cei ce astăzi compunem lumea. Fôrte departe deci de perfecțiunea care s'a intenționat prin trimiterea fiului mult iubit pe pământ.

Din tôte câte ne stau la dispoziție am făurit pavază de apărare pe sêma noastră și armă de nimicire pentru cei-ce nu ni-se supun în mod necondiționat. Și pentru-ca micimea noastră să fie și mai evidentă în fața posterității, ne-am apucat unii până și de îngrăditura cea mai puternică ce o avem trasă în jurul existenței noastre naționale, ne-am apucat să dărâmăm însași biserica, sfântul lăcaș, casa sfântă a tatălui de sus, pentru-ca cu pietrele scôse din zidurile ei să ne lovim unii pe alții, luând de țintă pe cei mai sus puși în biserică, probabil pentru a înlesni contrariilor lupta de nimicire ce o duc în contra noastră, căci pentru a se risipi turma nu mai așteptăm, ca ei să ne bată păstorii, ci îi batem noi, cei-ce formăm turma!

Gura, condeiul și rēutatea inimei nu mai sunt de ajuns pentru a ne pune unii pe alții sub picioare, ci trebuie să demolăm ziduri la cari în cruntă sudore mult au lucrat înaintașii nostri, fără a ne gândi, că stricând zidurile pôte să cadă și acoperișul preste noi, cutropindu-ne pe toți sub ruinele sale, spre rușinea noastră, și pentru a ne atrage blăstămurile celor-ce au să ne urmeze!..

Dar' să nu ne facem gânduri sinistre pe ziua de sărbătoare, pe ziua de mare însemnătate a nașterii mântuitorului lumii.

La El să ne gândim deci și la învățăturile sale despre pace și iubire; spre El să ne îndreptăm inimile, și de la El să cerem ajutorul de care avem trebuință pentru a trece preste zilele grele ale vieții trecătoare.

Să ne punem întrăgă credința în El, și întăriți în această credință să privim cu încredere și speranță în viitorul ce ne așteaptă, pentru-că El însuși e speranța din care se naște credința, ear' credința dă putere de a lupta cu valurile prezentului, pentru a pute ajunge la binele ascuns sub vëlul viitorului necunoscut.

Pace deci și iubire!

Crăciun.

Fluturași ca albe stele
Tremură fricoși prin aer
Și torc firul ernei grele
Din a Crivețului caer.

Sôrele abia mijeste printră negura cea sură
Și-apoi pierе și s'ascunde după munții cei de bură.
Tôtă lumea e pustie, tot pământul amorțit...
Se întunecă... De-odată par'că tôte s'au trezit.
Chiote și ris și glume se aud acum pe uliți,
Vin colindători cu steaua și Iroși și Crai cu salți.
Dômne, câtă veselie, ce colindători voinici!
Cum li-e de gătită steaua cu cãnaci și cu panglici!
Lăutari, păstori și Turca vin ș'alérgă 'n jos și sus
Să vestiască omenimei întruparea lui Iisus...

Lăudat în veci să fie
Cel ce-a crede ne-a 'nvățat
Și cu a dragostei făclie
Sufletul ni-a luminat.

(Arad)

Maria Cioban.

Felicitările de Anul-nou.

Obiiceiul din trecut de a-și felicita de Anul-nou fie-care partid politic din parlamentul țerii pe șeful seu, a fost ținut și de astădată.

S'au rostit deci și în anul acesta, ca în anii trecuți, multe vorbiri de Anul-nou, de-și fôrte puțin nou s'a spus în ele.

Motivul trebuie căutat în împrejurarea, că transacția cu Austria nu a putut fi legată de cât abia în ultimul moment, luat în sensul cel mai strict al cuvântului, și astfel politicianii mari, conducătorii de partide, n'au putut să-și formuleze nici un program nou pentru viitorul, fiindcă viitorul era încă în ora din urmă a anului trecut fôrte dubios. Enunțaiuni de mare însemnătate politică nu s'au făcut deci de astă-dată, (pentru-că aceea ce a spus Kossuth nu e nou), ci fie-care șef de partid a accentuat necesitatea închegării partidului seu, pentru zilele viitoare.

Partidul liberal, ca în anii trecuți, a felicitat întâu pe presidentul seu, baronul Podmanitzky, apoi pe ministrul-president Széll, la care se aflau întruși și ceilalți ministri. Aci vorbirea a rostit-o deputatul Hódossy Imre, care a atins și chestia transacției, vorbind despre ea ca despre un eveniment de cea mai înaltă importanță, și dând exprimare bucuriei generale, că în fine transacția a putut fi perfecționată.

A atins și ministrul-president Széll chestia transacției în răspunsul ce l'a dat, fără a intra însă în amănunte, a căror espunere o va face, — cum a spus, — în fața parlamentului.

Atâta a putut spune prim-ministrul, că grea a fost lupta purtată, luptă din care n'a eșit nimeni bătut, și nimeni învingătoriu. Nu e de notat de cât succes pe amândouă părțile, fiindcă înfrângere au suferit numai pedecile, prejudiciile și divergențele de păreri. Și până a puté face o amănunțită dare de sêmă despre lupta purtată, prim-ministrul Széll a asigurat pe cei-ce îi formeză armata politică, cum-că n'a fost violat, ci respectat a fost fie-care interes vital economic al țerii în transacția legată.

În frunte cu ministrii, deputaii din partidul liberal au mers în urmă la presidentul camerei, la contele Apponyi, pe care l'au felicitat prin rostul deputatului Rohónyi.

Contele Apponyi a accentuat în răspunsul seu, că are speranță, că la rezolvirea chestiilor încă pendente tactul înțelept de bărbat de stat al ministrului-president va face, ca condițiunile unei cooperări a tuturor elementelor din partidul liberal să fie conservate și desvoltate.

Se pare că acesta a fost un răspuns cam indirect la adresa celor-ce vreau să formeze un nou partid, recrutat din membrii partidului liberal.

Partidul popular a adus felicitări de Anul Nou contelui Zichy Nándor, șeful acestui partid. Orator a fost aci fiul seu, contele Zichy János, presidentul partidului, care a accentuat în vorbirea sa, că crearea unui partid conservativ ungar, cum se dorește din unele părți, nu e necesară, fiindcă acest partid există deja, în partidul popular.

Contele Zichy Nándor în răspunsul seu a spus, că partidul și-a câștigat deja mari

merite, pe cari nu le pot întuneca cei ce neconținut lovesc în el, uitându-și, că partidul stă în serviciul națiunii, al țerii și al regelui.

În fine, partidul kossuthist a adus felicitări șefului seu, prin graiul deputatului Krasznay. Kossuth Ferencz a răspuns accentuând întâiu de tôte, că partidul seu e solidar și unitar în scop, principii și voință. A spus apoi, că partidul seu va lupta în viitor, pe lângă esoperarea independenței statului ungar, încă și pentru realizarea unui program practic, stătătoriu din următoarele puncte: Stergerea dării de rentă și a vămiilor tiroleze pe cereale. Sprijinirea industriei magiare. Serviciu de doi ani la miliție. Dualism pe steagurile armatei. Moștenitoriul de tron să locuiască în permanență în Budapesta. Lărgirea dreptului electoral.

Atâta e tot ce s'a întâmplat de astă-dată în ziua de Anul-Nou în Budapesta, unde de altădată se făceau declarațiuni de războiu guvernului, și se ridicau pumnii din tôte părțile. În liniște s'a făcut deci de astă-dată intrarea în noul an, pe care de ceriul, ca în liniște să l'atrăcă și popoarele țerii.

La ziua Nașterii.

— Meditațiuni. —

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între omeni bună voie.“

Aceste sunt fermecătoarele cuvinte, cari înainte cu aprôpe două mii de ani au fost rostite din partea unei cete de îngerași, trimiși a nume din ceriu, ca să împărtășescă omenilor vestea minunată, despre nașterea mântuitorului lumii.

De atunci în fie-care an cuvintele magice vin repetate în ziua sărbătorii celei mai mari pe care o are creștinătatea, în ziua Crăciunului; și bucurie mare cuprinde pe cei mari și pe cei mici, pe bogăți și pe săraci, când aud cuvintele vestiore despre cel mai însemnat eveniment din viața omenimei.

Căci faptul e, că eveniment mai important de cât acesta nu s'a întâmplat în lume. Nașterea domnului nostru Iisus Christos a avut de urmare că s'a schimbat cu totul fața lumii, s'a dat omeniei direcțiune nouă, și s'a pus lumea pe baze noi, pe bazele dreptății și ale moralității.

Corupția și stricăciunea își ajunseseră culmea în lumea păgână de mai înainte; tot ce era bun în lume se coborise în mormânt, și atunci apare în orient lumina mântuitoare, fiul lui Dumnezeu, pentru a săvârși actul mântuirii lumii.

Prorocii și poezii, înțelepții vremurilor de mai înainte, au fost anunțat venirea unui mântuitoriu, care să scotă din abis și rătașire popoarele pământului. Și lumea și închipuia, că el va veni, — când va veni, — ca un Rege, îmbrăcat în strălucire lumescă și având în mână deplină putere pământescă, — pe când el s'a născut în săracie, în umilință, în iesle dobitocescă, în Betleemul Judeii! Și curată revoluție morală a provocat această naștere; pentru-că Iisus Christos, cel născut în umilință, în iesle dobitocescă, cu puterea primită de sus a transformat lumea cu desăvârșire, aducând omenimea de

la minciună la adevăr, de la întunec la lumină.

Iisus Christos, în urma misiunii pe care a implinit-o pe acest pământ, e espresiuca cea mai înaltă a binelui, a carității, a iubirii și a păcii, — însușirile cari trebuie să impodobesca inima omului, — și mai ales a păcii, ce trebuie să domnescă între omenii de bună voie, după cum au cântat și îngerii la nașterea lui, zicând: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între omeni bună voie.“

Iisus Christos a venit în lume sărac și smerit, ca protector al celor săraci și asupriți; de aceea a predicat într-una, că cei-ce vreau să primescă răsplată în ceriuri, să facă bine săracilor, vèduvelor și celor aflători în suferință.

Iisus Christos a venit în lume pentru-ca să lumineze și să îndrume omenimea pe calea binelui, adevărului și a frumosului. Căci cum spunea: „Nimeni nu aprinde lumina pentru-ca să o pună sub obroc, ci în steșnic, ca să lumineze tuturor celor din casă“. Ceea-ce însemnă, că omul este dator a ni-sui într-acolo, ca lumină să i-se aprindă în suflet și în inimă, perfecționându-se întru tôte, și silindu-se să devină tot mai bun, mai drept și mai cu tragere de inimă față de alții, pentru-că numai cel-ce își împlinește datorința creștinească și nu se abate de la calea binelui, adevărului și dreptății, a înțeles pe deplin învățăturile Mântuitorului, — și e vrednic de viață fericită de apoi, pe care i-o pune biserica în vedere.

De la curțile domnești.

Nu sunt scutiți de griji, necazuri și suferințe nici cei din familiile domnitoare. Omeni sunt și ei, și trebuie să trecă și ei prin tôte durerile omeniești.

Astfel bătrânul rege al Saxoniei, pentru a pute lua parte la sărbările familiare aranjate în presera Crăciunului, a trebuit să se ridicat din pat, și așezat în fotel, într-o puzi, a fost dus la masă.

Și ce preseră tristă de Crăciun a fost această pentru familia regală din Saxonia!

Pe fața regelui erau imprimate tôte semnele durerii, pricinuite de morb; fiul seu, moștenitoriul de tron, era îngândurat și îndurerat, ear' cei cinci copilași ai acestuia, unul mai frumos și mai drăgălaș de cât ceilalți, tăcuți și smeriți în jurul mesei, cu gândul la mama lor, care i-a părăsit tocmai în prēja sărbătorilor.

E dusă departe, în străinătate, să-și caute de sănătate, fiindcă e bolnavă. Așa li-s'a spus. De fapt însă nu așa s'a întâmplat, dar' copiii nu trebuie să le știe tôte. Mama lor, principesa Luisa Antoineta, moștenitoare de tron a Saxoniei, a fugit de a casă, după ce în ușurătatea ei intrase în relațiuni neiertate cu profesorul de limba franceză, adus la curte pe sêma copiilor ei; și din 12 Decembrie, când a făcut acest pas nesocotit, trăiește cu el în Genf, unde așteaptă terminarea procesului de divorț ce i-s'a intentat, pentru-ca apoi să se pôtă cununa cu el. Numele profesorului e Giron.

Procesul de divorțiu se va judeca de cătră un tribunal special, instituit a nume din partea regelui saxon, și compus din șapte judecători dintr-unii cei mai de frunte. Se va termina sigur cu declararea principesei Luisa de vinovată și în urmare despoiată va fi ea de tôte drepturile și titlurile avute.

De-o dată cu principesa Luisa a lurt lumea 'n cap și fratele ei, Archiducele Leopold Ferdinand, fost colonel în armata austro-ungară, și membru al familiei domnitoare de la noi. Archiducele asemenea își petrece zilele în Genf, de unde a adresat scrisore Monarchului nostru, făcându-i comunicarea, că renunță de bună voie la tôte titlurile avute și cere permisiune de la M. Sa să pôtă depune și numele avut, ca de aci încolo să se numescă Leopold Wölfling, încetând de a mai face parte din familia domnitoare și din armata la care aparținea mai înainte.

Maiestatea Sa i-a răspuns, că ia la cunoștință renunțarea făcută, și îi permite să-și iee numele barghez de Leopold Wölfling; dar' totodată îi comunică faptul, că a ordonat să fie șters din lista celor ce primesc apanaj din caseta M. Sale, și din lista celor decorați cu lăna de aur, oprindu-l în fine pentru totdeauna, de a-și mai pune piciorul pe teritoriul monarchiei austro-ungare.

Iată deci, cum prin fapte nesocotite să aduce supără și asupra curților domnești, și cum nu sunt scutiți nici cei din familiile domnitoare de suferințe, griji și necazuri. Căci omeni sunt și ei!

NOUȚĂȚI

Din incidentul sfintelor sârbători trimitem cele mai căldurose felicitări colaboratorilor, cetitorilor și binevoitorilor ziarului nostru.

Redacțiunea.

Din cauza sfintelor sârbători ale Nașterii Domnului, numărul proximal al ziarului nostru apare Sâmbătă în 10 Ianuarie n.

Supliment de jumătate cōlă se află alăturat la numărul de față al ziarului nostru, cu cuprinsul următoriu: Psalm, poesie de G. Coșbuc. Craii de la răsărit, de G. Coșbuc. Cugetări, de Carmen Sylva. La Crăciun, novele de F. M. Dostoievsky. Mângăiere, de Silvia. Noaptea de Crăciun, de R. D. Vagabundul, de Jean Madeleine.

Români vrednici. Comitetul parochial din Maidan (în comitatul Caraș-Severin) a hotărât unanim înființarea unei școle nou populare, pe lângă ceea ce există deja în numita comună. Comunicată această hotărâre poporului, prin parochul Aurel Iana, a primit-o și el unanim și cu mare însuflețire.

Fie această faptă laudabilă a vrednicilor poporului din Maidan pildă și îndemnul poporului nostru de pretutindenea întru însuflețirea pentru cauzele școlare.

Magnați noi. În numărul de Anul-Nou fōia oficială a publicat numirea domnului Dr. *Chorin Ferencz*, fost deputat în mai multe rânduri, și *Rákosi Jenő*, publicist și directorul ziarului „Budapesti Hirlap”, de membri pe viață ai celei magnaților.

Bánffy și un nou partid politic. Ziarele magiare, deosebi cele cari plutesc în apele politice, fostului ministru-preșident Bánffy, de vre-o câteva luni deja vestesc, că anumite cercuri politice se compoartă cu ideea înființării unui nou partid politic magiar, în sensul principiilor profesate de baronul Bánffy. Ceea-ce ar voi să însemne, că fostul ministru-preșident răvinește să ajungă de nou factor în politica țerii.

În această chestie ziarul „Magyar Világ”, noul organ de publicitate al baronului Bánffy, în numărul de Anul nou spune că interviu-t de un gazetariu magiar baronul Bánffy a declarat următoarele:

Cu formare de partid (pártalakítás) nu mă ocup, pentru-că preste tot nu mă ocup cu politică activă. Dacă însă întrebarea d-tale țintește la formațiune de partid (pártalakítás), pot să-ți spun că este ceva în lucru. La ceea-ce se formeză însă — de sine, — om singuratic n'are nimic de adăugat; aceea însă simplu numai atăta, că sunt mulți în țeră, cari cugetă la fel cu mine; această cugetare tinde să îmbrace formă concretă, tendința politică, isvorită din ea, vooeste să se valideze, și e foarte firesc lucru, că de la această tendință eu nu mă voiu subtrage, cum tot-așa de firesc e, că fără o astfel de formațiune eu pe căi măeștrite, condus numai de ambiție, n'ași căuta nici-odată să mă amestec de nou în politică.

Atăta e interviu-t, — dacă ni-l dă complet fōia numită. Din el rezultă, că fostul ministru-preșident dorește să ajungă earăși — tare și mare. De sine înțeleș, în fruntea unui partid, format de sine, care să l'chieme apoi să i-se pună în frunte.

Să doriască numai!

Cărți postale militare. Un obicei frumos s'a introdus în armata italiană. Se imprimă, anume, cărți postale, pe seama fiecărui regiment, desemnate fiind pe ele bătăliile în cari regimentul respectiv a luat parte, și alte momente însemnate din trecutul regimentului. Cu miile se vind aceste cărți postale oficerilor și soldaților, cari le întrebunțeză pentru corespondențele lor, propagând astfel cunoșterea faptelor frumoșe din trecut ale armatei italiene. Acest obicei e pe cale de a fi introdus și în armata română. Inceputul l'a făcut deja regimentul 4 de Roșiori, al cărui comandant e A. S. Regală Principesa Maria. Iată un mijloc practic și sigur pentru reamintirea faptelor mărețe din trecut!

Esoposiție în Petroșeni. Directorii și conducătorii d'iterilor întreprinderi montanistice din țera noastră vor ține în August congres regnicolar în Petroșeni. În legătură cu acest congres direcțiunea ocnelor de cărbuni de la Petroșeni va arangia o esoposiție de produse montanistice și de produse ale industriei din cercul Petroșenilor.

De la „Reuniunea română de musică”. Corul damelor va ave probă de cântări Vineri în 27 Dec. (9 Ian. n.) la orele 6 p. m. în localul școlii civile de fete.

† **Petru Suciu.** Cu adâncă părere de rēu înregistrăm mōrtea emeritului protopresbiter din diecesa Aradului, *Petru Suciu*, decedat Joi, 1 Ianuarie n. în Oradea-mare. Familia anunță acest trist eveniment prin următoarele: *Ana Rudow*, în numele sēu și al numeșilor consângeni aduce la cunoștință înecatarea din viață a iubitului tată adoptiv, *Petru Suciu*, protopresbiter emerit gr. or. rom., asesor consistorial și proprietar al crucii de aur, care după un scurt morb, în etate de 68 ani și-a dat nobilul sēu suflet în mâinile Creatorului la 2 și 1/2 ore dimineață în 19 Decembrie 1902. (1 Ianuarie 1903.) Osemintele scumpului defunct s'au astrucat — de la casa proprie (strada Szacsvey nr. 237) — în cimiteriul „Rulikowsky” după ritul bisericii gr. or. rom. Sâmbătă în 21 Decembrie 1902 (3 Ianuarie 1903) la orele 2 d. a. În etern memoria lui!

1052 oficeri în rezervă. Fōia oficială a armatei, în numărul dto 1 Ianuarie aduce lista oficerilor în rezervă, numiți cu datul de 1 Ianuarie. Sunt 1052, dintrē cari: 620 la infanterie, 43 la cavalerie, 84 la artileria campestre, 37 la artileria de fortărăță, 25 la trupele sanitare, și 243 la trupele de geniu.

Crăciun negru. Moș-Crăciun pare că e supărat rău pe noi, — pōte pentru pēcatele noastre multe, căci — numai ce-i drept — ne-am dat și noi pe „civilizație”, nu l'mai așteptăm cu evlavie din bētrâni. N'auți cântări . . . , nu sunt colinde, nu crai cu „Vilaim” și bâteți „cu steaua”; rēnd pe rēnd am dat uitării frumoșele obiceiuri strămoșești, îndrăgind *Kristbaumul* nemților. De aceea vine Moș-Crăciunul nostru an de an tot mai posomorit; tot pe tină și lapoviță; așa l'am avut în cel'alt an, așa se pare că o să l'avem și acum . . . De prin tōte părțile Ardealului vin știri de vreme caldă, care topește și puțina zăpadă ce mai rămasese. Numai în câteva ținuturi din Secuime se mai ține erna erna, cu frig de 2—3 grade, ca de pildă în Kézdivárhely, Șepi-Sângiorgiu, Csikszereș, pe când în celelalte părți temperatura e de 1—6 grade preste punctul înghețului. Joi dimineață în Cluj, de pildă, căldura era de 3 grade, în Zernești de 4 grade, în Teiuș de 3 grade, în Oradea-mare de 6 grade, ear' szi dimineață în Sibiu căldura era de 3 grade Reamur. Adevērat că până Mercuri timpul se pōte schimba încă, dar' — dacă e se credem lui Falb — nu prea sunt prospecte.

Ocnere de sulfur în munții Bârgăului. Niște ingneri ațaseră nu demult vine de sulfur în munții Bârgăului. Pe basa acestia doi dintrē ei: un ingneriu din Cluj și unul din Budapesta au cercetat terenul mai cu de-amēnuntul și au dat de rezultate nimitōre, în cât în pădurea Petricel de la pōlele muntelui Piatra-Piștii (?) au găsit o masă de sulfur (pucioșă), în estensiune de mai muți chilometri și acoperită numai cu subțire strat de pământ. Conform evaluării făcute de omeni pricepători posibil că de pe teritoriul luat în explorare se se scōtă cel puțin 160 mii de vagonē de sulfur brut. Acesta descoperire e de mare însemnătate economică pentru comunele de pe Valea-Bârgăului, în cât teritoriile acestea sunt proprietate lor și aparțin munților administrații de erariu, din cari nici lemnele de foc n'au putut fi până acum valorisate, lipsind mijlocele de comunicațiune. Dacă se vor lua însă în exploatare ocnerele de sulfur, va crește și prețul lemnului de foc, ceea-ce încă ar da comunității venit de mai multe mii de corōne. Pe lângă straturile de sulfur s'au găsit și isvōre de apă sulfurōsă, pentru a căror luare în arēndă s'au și început deja pertractările.

Pe jos la Polul nordic. Un cetățean din Buffalo (America) cu nume *LeRoy* și-a propus să ajungă la Polul nordic pe jos. Va pleca la primăvară din San-Francisco, însoțindu-l un norvegian numit *Oliver Lawson*, și doi eschimozi. *LeRoy* de altcum e foarte obicinuit cu umblarea pe jos, căci odinōră fusese cursor postal în Alasca. Interesant, că în clima gerōsă a Alascei a făcut experiența, că cu mult mai pe ușor poți suporta frigul dacă te nutrești numai cu nutremēnt de plante (vegetale). De atunci n'a mai gustat carne și nici pentru plănuita expediție nu va lua cu sine de cât numai merinde frugală.

Pretrecere în Sighișōra. Inteligența română din Sighișōra invită publicul la producțiunea teatrală-declamațorică împreună cu dans, ce se va ar nja Duminecă în 11 Ianuarie 1903 st. n. în sala „Gewerbe-Verein”. Inceputul la 7 ore sēra. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei bine teatral. Oferte marinimōse se primesc cu mulțămītă și se vor cuita pe cale ziaristică.

Programul e acesta: 1. „*Rugămintea din urmă*”, poesie de George Coșbuc, decl. de Ioan Dima, învțătoriu. 2. „*Mama Anghelina*”, monolog de V. Alexandri. 3. „*Gărgăunii dragosteii*”, piesă teatrală de Iosif Vulcan. 4. „*Su-rugiul*”, monolog de V. Alexandri, predat de dl Pompliu Constantin.

— Tot în Sighișōra, aranjēză tinerimea română de acolo o producțiune teatrală-declamațorică Joi în 27 Decembre 1902 st. v. (a doua zi de Crăciun) în pavilionul „Winter”. Inceputul la 7 ore sēra. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea copiilor săraci.

Pretrecere în Brad. Meseriașii români din Brad invită la sēra teatrală-declamațorică împreună cu joc, ce o aranjază Joi, a doua zi de Crăciun, 26 Decembre 1902 v. (8 Ianuarie 1903 n.) în hotelul „Central” din Brad. Inceputul la 7 1/2 ore sēra. Venitul e destinat spre mărire a fondului de ajutorare a învățaceilor și sodalilor mes. români. Suprasolvirile și contribuiriile se cuitēză publice.

Dorința noastră de anul nou este, ca să vē țină Dumnezeu sănătatea și acesta se pōte ajunge numai prin întrebunțarea corectă a crucei duple-electro-magnetice R. B. Nr. 86.967. Multe mii de omeni și-au aflat însă-nētoșarea prin întrebunțarea ei. Inventatorul ei domnul *Albert Müller* Budapesta V. Vadász-utca 42/V. primește zilnic mulțămite, dintrē cari publicăm una din cuvēnt în cuvēnt: Mult stimulate dle Müller! N'am cetit înzadar epistola de mulțămītă despre crucea electro-duplă-magnetică, ci este purul adevēr! Crucea ajută forțe! O port numai de 8 septēmăni și mē și simt sănētos. Am suferit de cărcei de stomac și de inimă, n'am avut apetit, dar' mai cu sēmă am suferit de reumatism, cu o māsă nici n'am putut lucra nimica, ba și la un picior am simțit un junghiu, dar' acuma priu crucea inventată de dta, pot mulțămi lui Dzeu și dtae, că sunt earăși sănētos, pot recomanda aparatul fie-cărui om. Dumnezeu te binecuvinte! Cu stimă Emil Hurany, baba Krompach.

Declarațiune.

Avēnd în vedere că iregularitățile constatate în serviciul de cassă al „Asociațiunii” din anii din urmă, au devenit obiect de discuțiune publică în ziare, — Comitetul central, ca să prevină neliniștirea opiniunii publice prin o espunere esagerată și inesactă a faptului întēplat, — declară:

că de-și s'au constatat mai multe iregularități în administrația fondului cassei al „Asociațiunii”, — această nu a suferit nici cea mai mică daună.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 5 Ianuarie 1903.

Dr. Beu

notariu ședinței.

Lista contribuiriilor

făcute în scopul rescumpărării felicitărilor de Anul-nou în favorul fondului Casei Naționale.

S'au mai făcut până acum următoarele contribuiri:

Ioan cav. de Pușcariu, septemvir i. p. Bran	cor. 5—
Dr. Eusebiu R. Roșca, protosin-cel, Sibiu	„ 5—
Ioan Papiu, protopresbiter, Sibiu	„ 5—
Nicolae Hența, notariu, Seliște	„ 5—
Džōra Eugenia Iovescu, profesōră, Sibiu	„ 2—
Paul Iovescu, controlor la comun. de avere, Caransebeș	„ 2—
Constantin Stezar, căp. în pens., Sibiu	„ 3—
Din agentura „Satul-nou” a despărțēmētului „Panciova” al Asociațiunii:	
Petru Stoica, director de bancă, Satul-nou	cor. 2—
George Roșculeț, cas. de bancă, Satul-nou	„ 1—
Alesandru Andrei, învățătoriu, Satul-nou	„ 1—
Petru Sacoșan, învățătoriu, Satul-nou	„ 1—
Iuliu Bărbulescu, inv. dirigent, Satul-nou	„ 1—
Ioan Balnojan, proprietariu, Satul-nou	„ 1—
Nicolau Mița, inv. confes., Satul-nou	„ 1—
Lubomir Rusovan, librariu, Satul-nou	„ 1—
Ioan Gașpar, învățătoriu, Satul-nou	„ 1—
Dr. Victor Mihailașiu, medic comun. Satul-nou	„ 1—
apoi de la domnii:	
Dr. Andreiu Pop, avocat, B-Huedin	„ 10—
Ioan V. Rusu, canonic metrop., Blaj	„ 5—
Nicolae Garoiu, avocat, Zernești	„ 3—

Dr. Ioan Popescu, avocat și soția d-na Sidonia Popescu n. Crișan, Reghin „ 10—
Victor Păcală, profesor Sibiu „ 2-60

Cătră onorații cetitori.

Câteva zile încă și anul în care ne aflăm e dat și el trecutului și istoriei.

E de însemnătate mare pentru noi această încheiere de an, pentru-că cu încheierea anului acestuia vine dată trecutului și istoriei și prima jumătate de secol pe care ziarul nostru a petrecut-o în serviciul bisericeii și al neamului românesc.

Cincizeci ani de viață, de muncă și de luptă avem deci în urma noastră. Un trecut frumos, la care cu mândrie și cu mângăere putem privi, pentru-că la tot ce ni-a rămas din acest trecut a contribuit din tōte puterile și ziarul nostru.

Adus la viață în timpuri grele, în zile de suferință, martor a fost ziarul nostru la uriașele lupte purtate de cei mari ai noștri pentru a crea poporului român și bisericeii sale străbune o situație mai bună și mai prielnică, și adunat'a și ziarul nostru piatră lângă piatră, pentru a contribui la clădirea așezămintelor culturale și naționale de cari ne bucurăm astăzi.

În acesti cincizeci de ani trecuți „Telegraful Român” n'a încetat nici pe un moment a fi aceea ce marele seu întemeiătoriu, nemuritoriul *Andrei baron de Șaguna*, a voit să fie: sentinela credincioșă a bisericeii și a așezămintelor noastre bisericesti și școlare, apărătoriu devotat al drepturilor și intereselor poporului român, promovător al culturii naționale române și căluzătoriu al neamului românesc în tōte nisunțele sale spre bine.

Și aceea ce a fost ziarul nostru în trecut, va rămâne și în viitoriu, în noua jumătate de secol în care în curēnd va intra. Vom păzi, cei de astăzi, cu credință scumpele așezăminte culturale și naționale, pe cari ni-le-au lăsat cei din trecut, și cu zelul din trecut ne vom implini și în viitoriu datorința de luminători ai poporului român și promovători ai culturii sale naționale.

Politica ziarului nostru e bine-precisată și în spiritul de până acuma va fi ea dusă mai departe. În spirit de concilianță și de împăciuire. Vom căuta, ca raporturile în cari suntem avisați să trăim cu celelalte naționalități din patria comună, să nu fie înășprite, ci îmbunătățite, pentru-ca în bunăînțelegere să contribuim toți la fericirea și înaintarea statului din care facem parte.

Cestiunile bisericesti și școlare vor fi tractate și în viitoriu în ziarul nostru cu îngrijire cuvenită, cu obiectivitatea și serioșitatea reclamată de importanța lor; și tot astfel vor fi tractate și celelalte cestiuni de interes pentru poporul nostru, rămânēnd și pentru mai departe eschise din colōnele ziarului nostru *certele* și personalitățile.

Cerēnd deci și pentru viitoriu încrederea și sprijinul onoratului public cetitoriu român, deschidem abonament la „Telegraful Român” pe anul 1903, cu prețurile puse în fruntea foii, a nume: *pe un an 16 corōne, pe jumătate an 8 corōne, pe trei luni 4 corōne*, și rugăm pe vechii noștri sprijinitori și abonați, să stărue în cercul cunoștințelor lor pentru lățirea ziarului nostru, și să-și reînnoiască înșiși la timp abonamentele, pentru-ca espedarea foii să nu fie întreruptă.

Abonamentele se fac prin *mandate postale*, pe cari numele, locuința și posta ultimă a abonatului sunt a se scrie corect și legibil.

Redacțiunea și Administrațiunea.

Ad. Nr. 1123 pp. 1902 [225] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia Feldiôra-săcnească, protopresbiteratul Turzii, devenită vacantă prin mórtea fostului ei paroch, se escrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cõla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și așterne petițiunile concursuale instruite în regulă în termenul deschis la acest oficiu și le stă în voie a se prezenta în parochie în vre o Duminecă sau sãrbãtore pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Turda, 10 Decembre 1902.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Turzii în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Jovian Murășan
protopresbiter.

Nr. 716/1902. [224] 3-3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia vacantă Băcia, tractul Devei, prin acësta se escrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cõla B. pentru întregirea dotațiunei preoțești de la stat.

Concurenții au a-și subșterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare în termenul defipt subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta înainte de alegere în biserică spre a-și arãta destoinicia în cele rituale.

Deva, 14/27 Decembre 1902.

Comitetul parochial al parochiei gr. or. rom. Băcia în conțelegere cu oficiul protopresbiterat al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Octoich

ce se zice elenese paraclitic. Acum întâia-õrã dat la tipariu în zilele prea înãlțatului împãrat al Austriei și Apostolicescului Craiu **Frãncisc Intãiu**. Cu Blagoslovenia Exelenției Sale Preasfântitului Domn **Stefan Stratimirovici** Archi-Episcopul și Mitropolitul Besericii Rãsãritului din Carloveț, îndreptat fiind prin osãrdia Preasfântitului Episcop al Argeșului Kyriu **Kyr Iosif**. — Acest Octoich mare, de format folio, este tipãrit cu litere cirile „la Buda în Crãesca Tipografie a Ouni-versității din Peșta la anul 1811” și costã nelegat 12 cor., legat 18 cor. — Se põte procura de la **Librãria tipografiei archidieceșane, Sibiu**.

Vasile E. Moldovan

Meteor

— Roman —

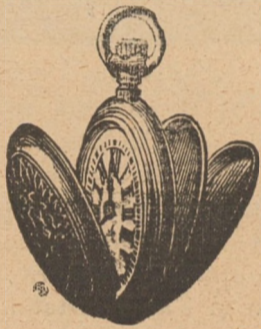
Se põte procura de la
Librãria archidieceșanã
Costã 1 cor. + 10 f. porto

La Librãria Tipografiei Archidieceșane se aflã de vëndzare :

Poesii Postume, de *M. Eminescu*
Prețul: C. 1—
Ziariul unui Pierde-Varã, de *George Coșbuc* „ 2—
Isus Christos cu cuvintele sãntei scripturi, de *Dr. Petru Barbu* „ 2-50
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Important pentru fie-care om.

Desfacere totalã cu prețul cel mai effin, numai cu fl. 2-95 o garniturã admirabilã din 14 buciți prețioșe, juvaericate etc.

Important
pentru
fiecare om!

- 1 orologiu de busunariu, anker remontoir de nickel (la dorință argintat) cu capace gravate frumos, regulator precis, 3 ani garanție și cotie.
- 1 Lanț elegant panșerat, suflat sau nickelat dimpreună cu acãțãtor sistem parisian.
- 1 ac de cravatã aurit cu imitație de briliante.
- 1 pãreche nasturi pentru manchete auriti marca „Garantie”.
- 1 garniturã nasturi (botoni) auriti pentru gulere și pepturi, constãnd din 5 buciți.
- 1 pãreche cercei de argint veritabil oficios gradați.
- 1 inel de aur cu pãtrã elegantã.
- 1 oglindã de busunar în cutie.

Aceștea 14 prețioșe și admirabile obiecte dimpreună cu orologiu remontoir anker se preduu numai cu 2 fl. 95 cr. prin rambursare sau prin trimiterea înainte a sumei la firma: **Brüder Hurviz, casã de esport, Krakau Stradom 17 (Oestr.)**

Neconvenind a le returna în 8 zile primind banii înapoi fãrã ca cumpãrãtorul sã fie cu ceva prescurtat. — Catalõge bogat ilustrate cu tot felul de juvaericale, se trimit gratis și franco. [215] L-20

Metropolia

Romãnilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric despre re-inființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte. Din însãrcinarea Consistoriului metropolitan de **Dr. Il. Pușcariu**, arhimandrit, vicariu archiepiscopesc, etc.

Prețul: broș. 6 cor., leg. 7-70, 8-20 și 9-50 cor.

Se põte procura de la **Librãria archidieceșana din Sibiu**.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșanã :****OCTOICHUL CEL MIC**

— cu litere latine —

care cuprinde: Rënduëla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmõsele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legãturã mai finã dupã cum se comandã.

Librãria tipografiei archidieceșane.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșanã :****APOSTOLUL**

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu**, archiepiscop și metropolit și se aflã de vëndzare la **Tipografia și Librãria archidieceșanã în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pãnzã negrã **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat dupã cum se comandã.

Op premiat de Academia Romãnã.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvântãri bisericesci

de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescã.

Tom. I.: **cuvântãri la tõte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ prasnicele și sãrbãtorile,
precum și la casuale bisericesci.
„ III.: **cuvântãri la immormentãri parastase etc.,**
Prețul fiecãrui tom 3 corõne și porto postal.

Se aflã de vëndzare la **autorul** și la

Tipografia și librãria Archidieceșanã Sibiu

Tot aici se aflã „Cuvântãri funebrele și memoriale”, 1889, de același autor, cu prețul redus de la 3 corõne la 2 corõne.

NOU! **Pro 1903** NOU!

a apãrut :

Calendariul
 archidieceșan

neapãrat de lipsã pentru ori-ce preot și invẽtãtoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librãria archidieceșanã Sibiu.

Psalm.

De G. Coșbuc.

*Inchinați-vă popore,
Dumnezeu e bun, —
El a pus în sôre focul
Verii a tot încalzitore.
Inima 'i e sfântul sôre.
Sôre nou El pune 'n locul
Sorilor ce apun.*

*Inchinați-vă popore,
Dumnezeu e drept, —
Binecuvânta-va anii,
Pocăitului ce móre,
Inse jalnic plângătoare
Inima 'n etern tiranii
Vor avé o 'n piept.*

*Inchinați-vă popore,
Dumnezeu e sfânt, —
Cel ascuns e 'n veci de față
In furtuni, în stânci, în flóre,
Vccinic e și 'ntr'una móre,
Ear' puterea 'i dá vieță
Celor din mormânt.*

Craii de la Răsărit.

De G. Coșbuc.

Zilele trecute am deschis evangelia lui Mateiu și am frunzărit pe ici pe colo prin ea. M'am mirat de un lucru. În cap. II al acestei evanghelii se zice: „Ear' dacă s'a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod, iacă magii de la Răsărit au venit la Ierusalim, zicând . . .“

Noi știm astăzi că au fost trei magi sau trei crai, și știm și cum s'au numit și ce-a adus ca dar fie-care. Dar' Mateiu nu spune nici câți au fost, nici ce nume aveau, nici care ce fel de dar a adus. Atâta se spune (vers. 11), că i-au dat lui Iisus aur, tămâie și smirnă.

Póte spun ceilalți evangeliști. Caut la Marcu. Nimic. Marcu nici nu pomeneste de magi; el începe evangelia sa cu Ioan din pustie și cu ispitirea lui Iisus. La Luca nici atât. Ioan începe tot ca Marcu, ear' de craii de la răsărit nu e nici vorbă.

Va să zică trei evangeliști nu vorbese nimic despre magi; singur Mateiu îi pomeneste. Dar' atunci de unde știm noi numele acelor magi? De unde a răsărit Melchior, Gaspar și Baltazar? Cine i-a botezat așa, căci evangelia îi lasă fără nume? Și de ce au fost trei?

Bine, darurile au fost de trei feluri. Bănuesc că după numărul darurilor creștinii au ajuns la concludiunea că au fost trei înțelepți. Ei iacă, alta acum. Mateiu ne spune, că au fost înțelepți sau magi, de unde ne-am pomenit noi cu vorba că au fost regi?

M'ași fi putut mulțămi și eu ca mulți creștini, cu știința și cu credința că au fost trei, că au fost regi, că i-a chemat așa și așa. Dar' îmi era să știu anume cum au ajuns creștinii la acest lucru.

Acum din câte am cetit m'am ales cu următoarele:

Nu se știe dacă au fost trei, dar' s'a primit așa de creștini. Causa de căpetenie că s'au primit de creștini trei regi și nu înțelepți cum spune curat evangelistul, este versul 10 din Psalmul 72 care zice: „Și regele din Tarsis și din insule îi va aduce lui tribut, și regele din Șeba și cel din Saba îi va aduce lui dar“. Iată trei regi. Ear' profetul Isaiia în cap. 60 la vers 6 zice așa: „Cămilele lui Madiam și ale lui Efa, toți cei de la Șeba vor veni!“ Aici earăși trei, póte regi. Se potrivește și vorba următoare a lui Isaiia: „aur și tămâie vor aduce“. Prin urmare de aici s'a luat că sunt trei, și nu înțelepți, ci regi.

Mulți talmăcitori ai bibliei sunt de părere, că acești trei înțelepți n'au fost regi, ci astrologi (adecă vraci) Iudei, pentru-că numai Iudeii se puteau închina unui Rege al Iudeilor. Dar' evangelistul o spune că au venit de departe din răsărit, deci trebuia să fie străini.

Pe mormintele celor vechi ale creștinilor, în catacombe, acești trei înțelepți pórtă în cap căciuli numite frigiene, ca să se arate că sunt orientali.

Cu numele lor e lucru mai greu. Lumea creștină s'a pomenit că-i numește așa, Melchior, Gaspar și Baltazar, dar' cine li-a dat întâiu numele nu se știe anumit.

În cărțile sfinților părinți se pomenesc cu aceste nume. Va să zică, numele acestea s'au păstrat așa numai prin tradițiune.

Sfântul Beda, scriitoriu bisericesc, a fost cel dintăiu care s'a încercat să arete ce daruri a adus fie-care rege. Se înțelege, Beda n'a știut de nicăiri, ci a judecat numai cu mintea lui. El a zis așa: Melchior, ca cel mai bătrân, a adus lui Iisus aurul, ca unui rege, adecă tributul, birul. Cel mijlociu; Gaspar i-a adus tămâia, ca unui Dumnezeu: ear' cel mai tinăr, Baltazar i-a adus smirna, ca unui om, pentru-că smirna însemnează mórtea cea amară.

După tâlcul acesta a lui Beda s'au luat toți creștinii, și a rămás așa cum a zis el. De aceea pe păreții bisericilor și ale mormintelor, pictorii au zugrăvit pe Melchior bătrân, om alb la față, pe Gaspar ca bărbat în flórea virstei, negricios la față ca un indian, ear' pe Baltazar tinăr și ca harap.

Móștele celor trei crai sunt și astăzi într'o mânăstire din Germania, în orașul Colonia. Așa spune tradiția germană, că apostolul Toma ar fi încreștinat pe acești trei regi în Persia, și că ei ar fi murit ca episcopi creștini, toți trei de odată într'o Vinere a Paștilor. Trupurile lor au ajuns din Persia în Constantinopol în biserica Sfintei Sofia, ear' de acolo în Milan în Italia. Ear' un împărat puternic al Germanilor, Frideric Bărbă-roșie, când a bătut odată Milanul, a luat și móștele celor trei regi și le-a dus în Colonia. Acolo se păstrează în niște scrine scumpe și pline de petri de mare preț. Sub fie-care móște este scris numele cu rubine.

Astăzi s'ărbătórea celor trei înțelepți — care cade la 6 Ianuarie, adecă de-odată cu botezul lui Iisus și cu s'ărbătórea nunții de la Cana — nu se mai serbeză cu ceremonii multe și cu pompă mare ca într'alte vremuri. Mai ales prin țerile Papei s'ărbătórea lor era una dintré cele mai mari ale anului.

La popóarele ortodoxe au rămás urme din s'ărbătórea cea mare de altă dată, în umblarea cu steaua, cu vicleimul și mai ales cu Irodii. Dar' și aceste urme încep tot mai mult să se ștergă. Chiar Irodii cari erau mai înainte așa de frumos s'ărbătóriți și cu cântece frumoșe, astăzi sunt mai mult o parodie — s'au spus mai românește — o bătae de joc. Dar' așa se pierd multe dintré lucrurile vechi, și nu suntem de vină noi, cât e de vină lumea: civilizația cea multă care întuneacă tot ce e vechiu.

Cugetări

de Carmen Sylva.

De la naștere până la mórte, omul este o ghicitoare. Unii cred că'l vor înțelege, dacă 'l vor sfășia. Copilul își strică jucăria, ca să vadă ce o fi într'însa.

Femeia percută nu vede în femeia cinstită de cât o oglindă ce-i arată zbărciturile sale, și ar voi s'o spargă de necaz.

Bărbatul iubește mai cu sémă femeia; femeia iubește mai cu sémă copiii.

Adese virtutea soției caută să fie fórté mare, căci trebuie să fie de ajuns pentru doi.

O casă fără copii este ca un clopot fără limbă. Frumos ar fi sunetu-i ce dórme, dacă cineva ar fi să 'l deștepte.

Ar trebui, ca din când în când bărbatul și nevasta să-și facă puțină curte.

Focul face apa să fiarbă; dar' apa stinge focul. Nu încalzi pe un ingrat, că el te va stinge!

Sunt părinți cari își rěsbună pe copii de prósta educațiune ce li-au dat ei înșiși.

Perii cei albi sunt talazurile spumegate ce încărúnțesc marea în urma furtunei.

Cu inima te poți bucura de calitățile cuiva, cu mintea 'ți poți înfrina defectele.

La Crăciun.

— Novellă —

De F. M. Dostoiewsky.

Ați văzut băieți mici, alergând în zilele Crăciunului prin gerul cumplit de-alungul stradelor? Alergând și cerșind? . . .

Hăinuțele lor sunt aprópe de vară; și apropiindu-se cu șfală de voi rostesc cuvinte învătate de rost. Dar' voi vă grăbiți, vă este frig și vreți să ajungeți în odaia caldă, de aceea nu-i ascultați și sunteți mánioși că vă alérgă pe dinaintea piciorilor.

Despre un astfel de băiat vreau să vă vorbesc. Despre unul care însé nu întindea mânuța în colț de stradă, pentru-că era încă mic de tot, abia de șese ani, dar' preste un an dór' sigur o întindea, dacă . . .

Era des de diminéță. Se trezi în o pivniță umedă, frigurosă. Hăinuța îi era scurtă și subțire și el tremura de frig ședénd pe o ladă și privind cum îi sbura respirarea din gură.

Era fórté flămând și n'avea de la cine să ceră de mâncare, fiind că mama lui zăcea bolnavă în fundul pivniței, pe niște pae de jumătate putrețite.

Venise cu băiatul din alt oraș, și aci se bolnăvi tocmai înainte s'ărbătórilor.

Băiatul se apropia din când în când de așternutul ei, ca să o trezescă din somn, dar' ea nu se deștepta. Așa a trecut ziua, în care băiatul beuse apă în curte, dar' nici o cójă de mălaiu nu băgase în gură.

Se inserase, și era întunec în pivniță și lumină nu era. Băiatul se apropie de mamă-sa, îi pune mânuța pe față și se miră că e așa de liniștită, în cât nu se mișcă de loc. Liniștită și rece ca ghiata!

Își suflă în degete băiatul, pentru-ca să se încălzescă, și găsindu-și căciula lângă ladă, eși din pivniță și eși din curte. Ar fi eșit el mai de mult, dar' se temea de cănele cel mare, care lătra într'una pe trepte cari duc sus, în etagi. Acum s'a retras însé și cănele la căldură, și nu mai e primejdie.

Băiatul ajunsese în stradă. Dumnezeule sfinte, ce lumină, acuma nóptea! Nu ca în orașelul de unde venise, unde căsuțele sunt cu oblóne și pe stradă (că numai una este) nu e nici un felinar care să lumineze călătorilor! Dar' acolo nici nu umblă nime pe stradă nóptea, toți se închid în casă. Numai căni au drum slobod, și adunându-se la un loc lătră și urlă nóptea întrégă. Și totuși era mai bine acolo. Ómenii erau atât de buni. Îi dădeau de mâncare. Dar' aici? . . . Măcar o cójă de mălaiu de i-ar da cineva . . .

Ce sgomot asurdătoriu. Ómeni, trăsuri, cai. Din nările cailor înfocați isăă respirarea și înghiață numai de cât. Potcóvele cailor aruncă zăpada în ochii ómenilor și ómenii se grăbesc.

Dar' iată altă stradă. Cât e de lată. Și câți ómeni. Aci sigur va fi călcat de o trăsură din cele multe cari alérgă nebuneste. Și lumină, atâtă lumină! Dar' ce e acesta? O sticlă mare, și în dosul ei o odaie mare, cu pom de crăciun până în plafon. Cu hárții și nuci aurite și cu mere roșii. În jurul pomului păpuși mici și cai mici. Copiii alérgă prin odaie și rid și jócă și beau și mánăncă.

Băiatul se uită, se miră și ríde de atâtă bucurie. Dar' încep a 'l durea degetele de la picior; și 'l dor și mânilor, cari roșiseră de tot. Și copilul începe să plângă și alérgă mai departe. Nimeni nu 'l întrebă că ce 'l dóre. Dar' iată o altă sticlă mare, cu altă odaie și cu alt pom de Crăciun. În casă mese întinse, cu turte și prăjituri. Cocóne frumoșe și frumos îmbrăcate dau din ele la toți cari intră. Și intră mulți, pentru-că ușa într'una se deschide. Copilașul se furișază la ușă și intră și el, dar' iute alérgă tóte cocónele frumoșe și 'l dau afară. Începe să fugă mai departe, ca să se încălzescă. Și iată o altă sticlă mare, și în dosul ei păpuși mici, cari jócă par'că ar fi vii. Un bătrân șede pe scaun și face cu mâna cercuri prin aer ca și cum ar trage cu arcul pe o vióră mare, ear' alți doi ómeni mai tineri stau lângă el și cântă din vióre mici. Dau tactul cu capul, buzele lor se mișcă, vorbesc, ca toți ómenii, dar' vorbele lor nu se aud de după sticlă.

Băiatul credea la început că sunt ómeni vii; dar' după ce a înțeles că sunt păpuși numai, a început să rídă cu hohot. Comedie întrégă! Așa păpuși n'a mai văzut.

De odată i-se pare ca și când l'ar apuca cineva pe dinapoi de hăinuță. Se întorce să vadă cine e, un ștregar înalt îi ia căciula din cap și i-o aruncă în mijlocul drumului, îi pune apoi pedecă, și copilașul cade la pământ. Alți ștregari rid, ómenii strigă, copilașul se ridică și o ia de nou la fugă. — Unde va ajunge? Nici el nu știe. Dă într'o curte străină și aci se ascunde după o grămadă de lemne. Aci e întunec și sigur că nu-l va găsi nimeni. Se proptește cu spatele de lemne, și de odată așa de ușor i-se face. Mănuțele și piciorile nu-l mai dor și prin corpul întreg simte o căldură, ca cum ar fi lângă un cuptoriu cald. De ar pute adormi acum, puțin, numai puțin, ca apoi să póta merge earăși la păpușile cele nostime.

Și băiatul vede păpușile în vis și suride. Și pe când păpușile cântă din vióră, i-se pare că mamă-sa îi cântă un cântec de légán. El îi spune să tacă, fiind-că dórme. Și atât de bine e a dormi aci!

De-odată îl agrăește cineva de sus.

— Vino cu mine la pomul de Crăciun.

Copilașul crede că e mamă-sa, dar' nu e ea. E altcineva, care se pléacă spre el și 'l îmbrățișeză în întunec. Îi ia apoi în brațe și 'l duce acolo unde e lumea mare. Și e și pom mare de crăciun! Dar' nu e pom de crăciun. Trebuie că e altceva. În jurul pomului alérgă păpușile una după alta și rid și se jócă. Dar' nu sunt păpuși; sunt copii mici, feciori și fete, cari îi iau acum în mijlocul lor, și se jócă cu el, și el sbórá mereu, pentru că are aripi . . .

Mamă-sa încă e aci! îl vede și suride voioasă.

Mamă, mamă, cât de bine e aici!

Și earăși alérgă cu copiii, cari îl sărută mereu, ear' el le povestește despre păpușile de după ferești.

Dar' cine sunteți voi? Întrebă el mai târziu, cu zimbet pe gură.

— Suntem ingeri, și suntem chiămați la pomul de crăciun, pentru-că aici totdeuna se gătește pom de Crăciun pe sémă celor ce nu 'l au pe pământ.

— Așa dară și eu sunt . . .

— Inger în ceriu ca și noi! Și încep toți să-i povestescă, cum unul a murit de frig, altul de fóme, altul de bătae și altul earăși fiind că nime nu l'a grijit când a fost bolnav. Dar' acum e bine, căci se află în apropierea lui Iisus, care îi binecuvântă pe ei și pe mamele lor. Și mamele stau la o parte, fericite că-și véd copiii, cărora le ies în cale și 'i rógă să nu plângă, pentru-că aici e mai bine de cât pe pământ . . .

În diminéța următoare servitorii aflară cadavrul sermanului băiat înghețat după grămada de lemne.

Asta e povestea băiatului despre care am voit să vă vorbesc.

Mângăere.

— Poesie în prosă. —

Cu visuri am venit în lume. Visat-am în tinerețe despre sunete de tobe și trompete, despre zuruit de arme și pocnituri de pușcă, despre eroism și nemurire, căștigată prin eroism. Ca scuturat de friguri îmi întindeam mâna tremurătoare după cununa de lauri atârnată de pomul gloriei. Ardeam de dorul să fac fapte, multe și mari fapte, pentru-ca în năsipul vremii pe vecie să-mi rămână imprimată urmele . . .

Și mi-a venit dorul să véd țeri străine. Dealurile din satul meu mi-se păreau prea mici, valea prea îngustă și rfulțul ce se scurgea pria mijlocul ei, prea tăcut. Voiam să véd munți urieși, cu fruntea lovită de ceriu, mări fără fund și fără maluri, și valuri furioșe în luptă cu furtuna. De pieptul meu voiam să se lovescă viforul și orcanul, pentru a pute vedé cu ochii proprii cum voința omului stăpân se póte face preste tóte caprițiile naturii . . .

Dar' pretutindenea pe unde am ajuns aflat-am necaz și durere. Atât de ascunsă nu era nici o țéră, în cât grija să nu fi putut găsi drumul spre ea. Pe locuri pe unde pomul nu creștea, teren prielnic era pentru suferință. Și de ai pleca în ori-ce parte de lume, spre Sud sau Nord, spre Ost sau Vest, ori-unde să te ducă vântul, nu întâlnești în cale de cât grijele vieții . . .

Aceeași luptă pretutindena pentru pâinea de toate zilele, care se câștigă atât de greu, — și în lupta aceea grea te mână și pe tine — lipsa. Căci lipsa și-a câștigat un drept etern, încetățenit în totă lumea. Și dacă după lungi ani de zile, din lupta aceasta, în care ți-ai pus întreaga ta putere și sirguință, ești cu o avere frumoasă, — unde e medicul, care pentru o mână plină de aur ar pute să-ți redea măcar numai o zi din tinereța perdută?!...

Adevărat, că calea gloriei îți stă acum deschisă și prin fapte mărețe poți să ridici monumente trecutului pierdut și dat uitării, și poți să învingi invidia ce te urmărește pas de pas. Dar' și de fapte făcute în favorul semenilor ți-se urește, când vezi cetele de lingșitori, nebunii, cari ți-se închină ca unui idol, numai pentru a te seduce să crezi că-ți sunt credincioși și devotați până la moarte!...

Disgustat și scârbit, tu care credeai că o împărăție ți-ar fi prea mică, te-ai simți acum fericit dacă ai avea numai o mică colibiură, o soție iubitoare și niște copilași sprinteni prin casă, în mijlocul cărora mai bine te-ai simți de cât în societatea celor mari, în societățile de savanți, în corpuri legiuitoare, cari multe pot decreta, nu însă și aceea, ca tu să fi dator a te simți fericit.

Dar' ori-cât de grea se ți-se pară sarcina vieții și ori-cât de mult se te apese și se-ți îngreuneze ea inima, — te mângâie cu aceea, că relativ scurtă e viața, scurt e drumul ce ai să-l percurgi în lume, și când nici nu crezi vine moartea și-ți bate la ușă, cum a bătut la ușa părinților tăi, și-ți vine ca vechiu prieten al casei, promițându-ți că mai târziu va onora ca visita sa și pe cei rămași în urma ta!...

Și-ți zice așa moartea: „Amicul meu! Ai visat, ai luptat și ai suferit, e timpul acum să te odihnești. Patul tău e gata în căsuța singuratică, în care pacea te așteaptă“. Tu ascuți tăcut și ultima răsufare ți-o înghite vântul. Și dacă pe grăpa ta érba va crește, sau lespede de marmoră se va pune, — tot una, — celor rămași în urma ta un lucru vestește și érba și marmora: *viața nu e de cât umbră și vis!* Silvia.

Noptea de Crăciun.

Vântul sgudue cu putere ferestrele odăii mele. Ar voi să le smulgă din țîșni și să-și facă din ele o jucărie. Apoi desamăgit de neisbutirea sa, alérgă turbat mai departe...

Ciasul de la biserică din apropiere bate... Sunetul lin adus pe aripile vântului vibrăză când mai puternic când mai lin... În odaie-i liniște, dór' focul din sobă se înghână cu ticăitul limbut al unui cias din părete... Sunt singur și o dróie de amintiri se lasă grele ca plumbul pe capul meu...

Mă vîd copil de școlă în societatea gălăgioasă a fraților mei. Mic și slăbuț, cu hainele așezate ca cu furca pe mine... Făceam mai multe drăcii de cât progres în studii...

Eram patru frați și locuiam la o bunică în oraș. O chilióră mică, a cărei frunte era ocupată de două paturi, în drépta și stînga câte o masă și într'un colț o ladă ș'un dulap, ear' în celalalt o sobiță. Jur împrejur pe unde te uitai nu vedeai de cât cărți, caiete și foi de hârtie trântite de-a valma. Aba mai rămânea puțin loc liber în mijlocul odăii. Era mic acest loc, mai ales când bunica nu era acasă, căci atunci vorba cea

„Când pisica nu-i a casă
„Șórecii jócă pe masă.“

Noi nu jucam numai pe masă, ci tot întorceam și roscoleam de nici biata bunică nu mai știa, care de unde e. Și gălăgia ce-o făceam se auzia până la al treilea vecin. — De câte ori nu ne ocária baba Tica, ce ședea lângă noi! Dar' mult ce ne pásă de ea!...

Ce liniștită va fi stând azi chilióra!... Și bunica lângă sobă cu ochelarii pe vârful nasului și 'n mână e-o carte: *Minunile sfînilor*... Cetește și eară cetește de paginile ei împestrițate de nenumărate picături de cêră, viața vr'unui sfânt. Vocea ei rêsună când mai tare întré pãreții goli ai chiliórei când mai încet și bolborosit... De câte-ori pomenește numele sfântului își face cruce cu evlavie și glasul ei ia un timbru plângător...

E singură, de tot singură. Nici măcar o pisică nu-i tórece lângă sobă, căci nu le póte suferi. Candelă-i ce arde sub chipul Născétórei e singura ei mângâiere și bucurie în singurătatea ei călugărescă...

Mult ar da — o știu eu bine — să audă larma și drăciile de altădată ale nepoților ei... Tot i-ar mai plăcea viața de atunci, când de ei nu-și putea face o rugăciune în tîenă.

... Vremea trecea așa de iute, că numai ne pomeneam, că Crăciunul e aici...

Veneam de la școlă într'un suflet și intram în casă strigând: „am căpétat vacanța, mergem a casă“. Bucuria noastră era mare. Cărțile, sêrmane, numai ele știu, ce bușeli căpétau, de bucurie că ne scăpăm de ele...

De la oraș ne aprovisionam, pe cât ne ajungeau mijlócele, cu hârtie colorată pentru stea, cu cârticele de cântece și cu multe alte nimicuri pentru frații de a casă. Nici odată nu uitam să luăm cu noi câteva cutii de chibrite bengalce...

Cu astea făceam minuni prin sat. Ba, am tras odată o spărietură primarului de și azi o pomenește... Era a doua zi de Crăciun pe séră. Merg cu frații mei să colindăm pe primariul, care de altfel ne era unchiu. Ajungem însă prea târziu, căci se culcase. Incepem să colindăm mai mult sbierând de cât cântând, dar' în casă pace d'a se deștepta. — Póte nici nu voiau să se mai deranjeze pentru noi. —

Atunci scot cutia cu chibrite și aprind vr'o patru. Curtea și casa se umplu de o lumină roșie ca para focului... Și numai ce auzim pe primariul strigând că îl lua gura: „Școlă Domnico, că ni s'a aprins șura“. Și plin de gróză îl vedem eșind desbrăcat în ușa. Ear' noi fuga pe pórtă isbucnind în ris... Numai a doua zi i-am arătat minunea de care s'a înspăimântat. Și i-am vîndut un chibrit cu zece crețari... Apoi de alte-ori, de câte-ori mergeam pe sêrbători a casă îi duceam și lui câte o cutie...

... Venia după noi la oraș tată-meu cu sania sau cu căruța, după cum era érba albă sau négră. Puneam cărțile într'un sac, chip ca să învățăm a casă, dar' cum le duceam așa le aduceam. Pe noi ne împacheta de abia ne mai puteam suci să vedem în drépta și în stînga. Priviam cu atâta bucurie cum tot câte una rămân îndêrșitul nostru casele și stradele orașului. Și cu fie-care minut ce înaintam, tot mai mare ne era voia, căci simțiam cum ne apropiem de satul nostru, leagănul celor mai fericite și nevinovate zile ale copilăriei noastre... La câmp ne sgu-liam unii într'alții și ne páziam să nu ne ajungă frigul, dar' cum eram din fire neastîmpărați, ne tot suciam, ne împingeam până ne desvăleam și frigul se făcea stăpân pe picioarele noastre. Rabdam noi ce rabdam, dar' de la o vreme numai ce-l auziai pe unul, că „mie mi-e frig la un picior“, ori că „mi-a înghețat un călcăiu“, la altul degetul. Și tată-meu fără să zică o vorbă își lua straiul de la picioare și ne învêlia pe noi...

Ajunși a casă, ceilalți frați ne întimpinau cu brațele deschise, căci știau ei bine, că le aducem câte ceva. Și ce bucurie pe noi și pe ei. Mama încă abia apuca să venim. Se vedea din căutătura ochilor ei și dór' masa era așternută frumos cu fața albă și pentru 12 inși, căci atâtea eram cu toții...

... E ajunul crăciunului și așteptăm să vină colindătorii. Ne îndesum pe lădoiul de lângă feréstă și cum nu încăpem toți, ne pomeneim bătându-ne. Eu voiud să fac pace și ordine trag o palmă unei surori, care mi-se părea mai îndêrșnică. Ea începe să plângă, tată-meu se scólă să facă dreptate, ear' eu iute sub masă. N'ăși fi scăpat nici aici de drépta-i judecată, dar'... la feréstă se aude glasul magi al colindătorilor:

„D'asta-i sara mare
„Sara de Crăciun“

Soru-mea nu mai plânge. Toți sărim voioși la feréstă. Ne îmbulzim cari de cari să vedem pe vestitorii nașterii lui Christos. Cum afară e 'ntunec, fețele noastre se oglindéză în feréstă și nu vedem nimic... Colindătorii isprăvesc și intră 'n casă... Frații mei mai mici fug și se ascund pe unde pot. Li-e frică de coșnița țiganilor, cu care 'i spăria bunica, când nu erau de trebă... Colindătorii se duc și după ei vin alții ș'apoi alții... Și 'n colindele lor lungi și legănate e o putere divină ce-ți umple inima de bucurie... Ești atât de fericit

ascultându-le și simțindu-te aprópe de părinți și încunjurat de toți ai tei...

Nici n'apucam să ne cócem bine somnul și mama ne și da zor să ne sculăm să mergem la biserică... În tóte colțurile casei era câte un pat și din fie-care se ridica câte un cap sburlit, cu ochii închiși de somn și cu fața posomorită... Ne sculăm și ne 'nșiram pe după sobă... Și numai când ne lua mama cu fuga de aici începeam să ne 'mbrăcăm. Ce de nêcaz și cêrtă până ne vedeam gata. Unul plângea, că nu-și găsește o cismă, altul un ciorap. Ori-că unul s'a îmbrăcat cu rocul celuilalt... Avea dreptate mama să-și fa a cruce și să zică „slavă domnului“, când ne vedea porniți. Toți aveam câte o facióră aprinsă 'n mână, ca să vedem mai bine potețua până la biserică.

Din tóte părțile satului vedeam licărind prin întunec câte o luminiță, ce se perdea apoi în biserică...

Frumos și sêrbătoresc era sunetul clopotelor cari tăiau tăcerea nopții, chemând credincioșii la casa Domnului, unde veste minunată li-se va spune despre Nașterea Mântuitorului lumii.

Alergam și noi la biserică, să auzim această veste...

Așa era atunci...

Acum sunt numai singur și totul e tăcut împrejur. E ajunul crăciunului! E sêra când toți ne bucuram la olaltă în casa părinților nostri, departe în sat... Cum ne-am împraștiat cu toți în tóte părțile! Ce tăcere o fi la noi acum a casă!... Par'că-l vîd pe tată-meu cetind vr'o gazetă, ear' mama tristă lângă sobă se gândește la copiii ei. Gândul ei sbóră ouintêlă de la unul la altul, și ce n'ar da ea să póta sbura ca gândul...

Dar' ciasul bate unu și sunetul lui aruncat cu putere de vînt în odaia mea gólă sună așa de lugubru... Focul s'a stîns și 'i frig, ear' lampa clipește din geană...

R. D.

Vagabundul.

De Jean Madeleine.

Era fórte frig. Zăpadă gróasă căduse preste nópte, ear' în zori dasă un ger greu, și ceriul părea ca o mare mlaștină înghețată, pe care par'că patinau câteva vrăbii grăbite.

— E frig azi, domnule!

Și bêtărânul procuror, de abia intrat în birou, își scóse paltonul și mănșile îmblănite și după obiceiul tuturor împiegaților publici, când se află cu serviciul în provincie, începú a critica localitatea.

— Ah! ce localitate miserabilă, aci la d-vóstră!

Grefierul parchetului, un bêtărân, protestéză:

— N'aveți dreptate, domnule procuror, localitatea e bună.

Intr'acestea rêul procurorului începú a se risipi în fața focului bun ce ardea în sobă. Și se risipi cu totul când dna Margareta, portăreșa Curtii cu jurați, apărú aducând pe o tavă dejunul, compus din șocolată, cremă, unt și două franzeluțe. I-se însenină deci fața și aprópe zimbînd procurorul ședú în fața biroului sêu și vêrsând în cêșcă șocolata fumegândă, începú a unge franzeluța cu unt.

— Ah! am uitat să vă spun, domnule procuror, zise bêtărânul grefier, avem aci un vagabund pe care l'au adus eri gendarmii.

— Ei! să-l aducă încóce!... Dar' stai un moment.

Și luând tava cu dejunul o duse de o ascunse pe o măsúță la o parte, în dosul unor dosare. Căci era om milos procurorul și se gândi că ar fi crud să espună așa în fața privirilor cêștoriuului flămând un dejun atât de gádilitor.

— Acum spune să-l aducă!

Gendarmii apărură aducând un om. Era unul din cei vagabunđi care umblă de colo până colo, fără adăpost. Figura sa era un ce oribil de vêdut, în colórea pămêntului, pe care cu anevoință creștea o barbă scurtă, rară și sêlbatică, ca o plantă pipernicită, sădită în vr-o țelină miserabilă.

La întrebările procurorului rêspondea cu greutate, par'că cuvintele 'i espirau pe

buze. De unde venea și unde mergea nu știa. Umbla cu o desagă pe umêr, spre necunoscut. Trecetórii ce-l întâlneau pe stradă se dádeau la o parte de frică sau desgust. Numai copiii mici, vêdendu-l așa bêtărncios și plin de brumă, simpatisau cu el luându-l drept moșul iernei din basme.

*

Suferise mulfime de condamnări. De mulți ani, de când îl opreau în drum, îl arestau, îl puneau la închisóre, apoi eară 'i dádeau drumul. Alți gendarmii îl arestau din nou. Se obicinuisă cu această stare ca cu o lege naturală. „Unde“ și „când“, la aceste două întrebări, asupra cărora insista procurorul, nu știa să rêspondă.

Știa numai că se aflau ospétării și asiluri de nópte, unde cei flămânđi și fără adăpost puteau găsi o scândură și o supă. Nume de localitate nu-l întrebă și în dimineța aceea gendarmii îl găsira până 'n ziua într'o gaură plină cu frunze uscate, unde căuta a se apăra de frig, și-l prinseră.

Procurorul, cu tótă sensibilitatea sa, nu găsia tocmai simpatic pe vagabund. Totuși nu-l luă cu asprime. Ba încă-i făcea plăcere să glumescă cu el, și asta era bunătatea sa.

— Greșala ta, dragul meu, e că ai venit să vagabundezi într'o localitate rea.

— E adevărat, dle procuror.

— În Francia se află atâtea localități bune, de puteai să alegi. Asta se chiamă de-generare.

— Adevărat, domnule procuror.

— Aștia sunt cari prăpădesc pădurile domnului procuror, și mănâncă tóte fragile, zise grefierul întorcându-și cu mânie ochelarii spre vagabund.

Dar' bêtărânul se trezi d'odată din indiferența sa și protestă:

— N'am mâncat nimic, domnule! De două zile n'am pus o bucățică în gură!

— Mai rêspondi încă? strigă grefierul. Rassă infamă! Domnule procuror...

— Da, da. Luați l. Joi are să fie judecat la corecțional, — zise procurorul.

*

Când vagabundul fu dus, se părú că s'a desinfectat camera. Procurorul se duse de-și luă tava cu dejunul și începú a mânca cu lăcomie.

— Sper, domnule, că n'au să-mi mai aducă eară vre-unul. Incue ușa și să nu mai vină nimeni.

Pe când procurorul ungea franzela cu unt, tac, tac, se auziră două ciocănituri în geam.

— Ce e asta, domnule?

Grefierul ridică capul. Alt vagabund! Un porumbel, fără stăpân și fără adăpost, se ghemuise în colțul ferestei și cu aripile-i tremurânde, cu privirea-i blândă cerea asil.

Asta nu o prevêduse grefierul când a încuiat ușa. Dar' procurorul nu se supără, ear' grefierul fu mișcat. Trebuie să fie primit numai de cât vagabundul ceriului. Feréstă se deschise repede și bêtărânul grefier prinse în palme purumbelul ce tremura de frig.

— Vai, sêrmanul! Cât ti e de frig!

Și așezat în fața sobei, ale cărei flăcări i-se reflectau pe pene, porumbelul începú a se încălđi. Bunătatea grefierului era de nepus. E roșu de emoțiune, descoperea în sine dragoste de bunic. Procurorul își lăsă dejunul și se duse să se emoționeze și el.

Vagabundul înaripat gongonea cu voluptate sub mânilor desmerdátore. Avea grațiile unei femei desmerdate sau ale unui copil rêsfătat. Inchise ochii cu plăcere, apoi scâpând din mâni, sări jos pe covor și ciuguli niște firmituri ce căduseră.

— Uite, sêrmanul, ti e fóme! strigă grefierul, și noi habar n'avem.

Și grefierul se întórse trist spre procuror. Și ce vêđú? Procurorul se apropiá aducând porumbelului tot dejunul seu, minunatul dejun, de care d'abia se atinsese.

— Oh! domnule procuror! dejunul dvóstră? Și dvóstră ce o să măncați?

— Bah! zise procurorul, voiui trece și așa. Trebuie mai întâiu să dăm celor flămânđi. Și pe când porumbelul înghieța cu lăcomie franzela fărncicită și muiața în unt și șocolată, bêtărânul grefier zicea mișcat:

— A! domnule procuror, puteți spune azi ca împêratul August, că nu vi-ați pierdut ziua în zadar.